

DOSSZIÉ: UNIÓS POLGÁRSÁG

**AZ ÖN JOGÁLLÁSA, JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI
UNIÓS POLGÁRKÉNT**

I. AZ UNIÓS POLGÁRSÁG

Az **EUSZ 9. (2)** cikke és az **EUMSZ 20. (3)** cikke szerint **uniós polgár (1)** az, aki az Unió valamely tagállamának állampolgárságával rendelkezik. Az uniós polgárság kiegészíti a nemzeti polgárságot, de nem helyettesíti azt. A tagállami állampolgárságból eredő jogokon és kötelezettségeken kívül számos további jogot és kötelezettséget is magában foglal.

II. AZ UNIÓS POLGÁRSÁG FORMÁJA (EUMSZ 20. CIKK)

Az uniós polgárok jogállása minden uniós polgár esetében magában foglalja a következőket

- a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog (EUMSZ 21. cikk),
- a választójog és a választhatóság az európai parlamenti választásokon és az önkormányzati választásokon a lakóhelye szerinti tagállamban (EUMSZ 22. cikk (1) bekezdés), az adott állam állampolgáraival azonos feltételek mellett
- bármely tagállam diplomáciai vagy konzuli hatóságai által egy (nem uniós) harmadik országban nyújtott diplomáciai védelemhez való jog;
- az Európai Parlamenthez való petíciós jog, valamint az Európai Parlament által kinevezett ombudsmanhoz való fordulás joga az uniós intézmények és szervek tevékenységében előforduló hivatali visszasságok feltárása érdekében (mindkettő az EUMSZ 24. cikke alapján),
- az Unió bármely intézményéhez vagy szervéhez a tagállamok nyelveinek egyikén írni, és ugyanezen a nyelven választ kapni (az EUMSZ 24. cikkének (4) bekezdése),
- az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való hozzáférés joga, bizonyos feltételek mellett (EUMSZ 15. cikk (3) bekezdés).

1

2

3

III. A MUNKAVÁLLALÓK SZABAD MOZGÁSA AZ EURÓPAI UNIÓN BELÜL

Az uniós polgársághoz kapcsolódó legfontosabb jog **a munkavállalók szabad mozgása**. Ez az EU négy alapvető szabadságának egyike, és az Európai Unió működéséről szóló szerződés 45. cikkében **foglalt elv**. A személyek szabad mozgása lehetővé teszi a 27 uniós tagállam, valamint Izland, Liechtenstein, Norvégia és Svájc állampolgárai számára, **hogy munkavállalási engedély nélkül vállaljanak munkát ezen országok valamelyikében**.

A munkavállalók szabad mozgása a fent említett országok állampolgárainak családtagjaira is vonatkozik, még akkor is, ha a családtagok harmadik országból származnak.

A munkavállalók szabad mozgása keretében Ön jogosult a következőkre

- más országban keres munkát
- hogy munkavállalási engedély nélkül dolgozhasson ott,
- hogy e célból ott éljen,
- hogy a munkaviszony megszűnése után is ott maradjon,
- a munkavállalás, az oktatás és képzés, a szakszervezetek, a lakhatás és minden más szociális és adókedvezmény, valamint a munkakörülmények tekintetében ugyanolyan elbánásban részesüljenek, mint a fogadó ország állampolgárai.

A munkavállalók szabad mozgását a következő személyek vagy személyek csoportjai igényelhetik:

- Álláskeresők, azaz olyan uniós polgárok, akik bizonyos feltételek teljesülése esetén egy másik uniós országba költöznek álláskeresés céljából,
- más uniós országban dolgozó uniós polgárok,
- a külföldi munkavállalás után a származási országukba visszatérő uniós polgárok,
- a fent említett személyek családtagjai.

Kicsit eltérő szabályok vonatkozhatnak az önálló vállalkozóvá válni kívánó személyekre, a diákokra, a nyugdíjasokra és más inaktív személyekre.

IV. AZ UNIÓS MUNKAVÁLLALÓKKAL SZEMBENI EGYENLŐ BÁNÁSMÓD

Uniós állampolgárként Ön elvileg jogosult az egyenlő bánásmódra a következők tekintetében:

- Toborzás,
- munkakörülmények,
- promóció,
- fizetni,
- a szakképzéshez való hozzáférés,
- foglalkoztatói nyugdíjak és
- elbocsátás.

Az egyenlő bánásmód elve a munkavállalók szabad mozgásáról szóló uniós **irányelv értelmében több területre is kiterjed:**

- az oktatáshoz, szakiskolákhoz és továbbképzéshez való hozzáférés,
- a lakhatáshoz való hozzáférés, beleértve a szociális lakhatást, vagy a lakástulajdon megszerzésének megkönnyítése,
- szociális és adókedvezmények, beleértve a kiegészítő életkezdési támogatásokat, ha az Ön jövedelme túl alacsony.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog az álláskeresőkhöz:

Ön ugyanarra a támogatásra jogosult az állami foglalkoztatási szolgálatok részéről, mint a fogadó ország állampolgárai. A megélhetési ellátásokra azonban korlátozások vonatkoznak.

Munkavállalóként Ön a munkavégzés első napjától kezdve ugyanazokra a juttatásokra jogosult, mint a német állampolgárok:

- az oktatáshoz, szakiskolákhoz és továbbképzéshez való hozzáférés,
- a lakhatáshoz való hozzáférés, beleértve a szociális lakhatást, vagy a lakóingatlanok megvásárlására vonatkozó lehetőségeket,
- szociális és adókedvezmények, beleértve a kiegészítő életkezdési támogatásokat, ha az Ön jövedelme túl alacsony.

A munkahelyen is ugyanúgy kell bánni Önnel, mint német állampolgárságú kollégáival. Ez különösen vonatkozik a következőkre:

- bérezés, elbocsátás és egyéb foglalkoztatási és munkafeltételek,
- munkahelyi egészség és biztonság,
- a szakszervezet tagságához, az igazgatótanács megválasztásához vagy a szakszervezetben betöltött igazgatási tisztségre való megválasztáshoz való jog.

JÓ TUDNI:

Amikor Ön állásra jelentkezik, a munkáltató nem alkalmazhat Önnel szemben hátrányos megkülönböztetést más jelentkezőkkel szemben azért, mert Ön egy másik tagállamban rendelkezik lakóhellyel.

A munkáltatók elvileg megkövetelhetik a német nyelvtudást a más tagállamokból érkező pályázóktól. A nyelvi követelményeknek azonban megfelelőnek és szükségesnek kell lenniük az adott munkakör betöltéséhez. Különösen a német nyelvtudás nem használható ürügyként arra, hogy az uniós polgárokat a pályázati eljárás során hátrányos megkülönböztetésben részesítsék, vagy kizárják őket a pályázati eljárásból. Bizonyos esetekben és bizonyos munkakörökben indokolt lehet, hogy nagyon jó nyelvtudást követeljenek meg. Elfogadhatatlan azonban, hogy a pályázóktól "anyanyelvi beszélők" meglétét követeljük meg.

Ha Ön egy másik uniós országba megy élni vagy dolgozni, nem érheti semmilyen hátrány. Ez az Ön társadalombiztosítására is vonatkozik. Ezért vannak olyan európai szabályok, amelyek védik az Ön szociális biztonsági jogait. A szabályok az EU 27 tagállamában, valamint Izlandon, Liechtensteinben, Norvégiában és Svájcban érvényesek.

A jogi szabályok részletesen 4 elven alapulnak:

- Ön mindig egyetlen ország társadalombiztosítási rendszerének hatálya alá tartozik. Ez azt jelenti, hogy Ön csak az adott országban fizet társadalombiztosítási járulékot.
- Ugyanazok a jogok és kötelezettségek illetik meg Önt, mint az adott ország állampolgárait.
- A társadalombiztosítási jogosultságoknál figyelembe veszik a más országokban szerzett biztosítási, foglalkoztatási és tartózkodási időszakokat.
- Ha Ön egy országban jogosult pénzbeli ellátásra, akkor is megkapja azt, ha nem abban az országban él.

Önnek törvényes joga van ahhoz, hogy ezeket az elveket a munkaviszonyában tiszteletben tartsák. Ezért ezeket a jogokat **bíróság** előtt érvényesítheti.

V. A MEGKÜLÖNBÖZTETÉS ELLENI VÉDELEM

A gyakorlat azt mutatja, hogy az uniós polgárokat gyakran érinti a megkülönböztetés, függetlenül attól, hogy mióta élnek Németországban. Például a munkavállalás, a lakhelykeresés, illetve az ellátások és oktatási lehetőségek igénylése során. A megkülönböztetés az uniós polgárokkal szembeni egyenlő jogi bánásmódról szóló hatályos jogszabályok ellenére is előfordul. Ezért még fontosabb, hogy ismerjük a megkülönböztetés elleni védekezés jogalapját.

A tudományos meghatározás szerint **a diszkrimináció** a hátrányos megkülönböztetés vagy lealacsonyítás bármely formáját jelenti, akár egyénként, akár csoportként. Az európai közösségi jogban a megkülönböztetés az egyenlő bánásmód ellentéte. Az Emberi Jogok Európai **Egyezményének 14.** cikke tartalmazza a megkülönböztetés tilalmát.

A megkülönböztetés számos formában előfordulhat:

- **Közvetlen megkülönböztetésről** akkor van szó, ha egy személyt egy meghatározott ok miatt kedvezőtlenebbül kezelnek, mint egy másik személyt egy hasonló helyzetben. Példa: Amikor valakit azért nem vesznek fel vagy léptetnek elő, mert etnikai kisebbséghez tartozik.
- Közvetett megkülönböztetésről **akkor beszélünk**, ha egy mindenkire vonatkozó gyakorlat, politika vagy szabályozás negatív hatással van egy bizonyos csoportra. Például a részmunkaidőben dolgozókat hátrányosan érintő szabályok végrehajtása közvetve hátrányos megkülönböztetést jelenthet a nőkkel szemben, mivel a részmunkaidőben dolgozók többsége nő.
- **A zaklatás nemkívánatos viselkedés**, zaklatás vagy egyéb olyan cselekmények, amelyek ellenséges munkahelyi környezetet eredményeznek. Példa: Amikor a felettesek vagy a kollégák vicceket mesélnek egy meleg kollégának a szexuális irányultságáról.
- **A diszkriminációra** való utasítás az, amikor valaki azt mondja másoknak, hogy diszkrimináljanak egy másik személyt. Például amikor egy munkáltató azt mondja egy munkaerő-kölcsönző cégnek, hogy csak 40 év alatti munkavállalókat keressen.
- Az **áldozattá válás** akkor következik be, amikor a felettesek vagy a kollégák megtorlással reagálnak a diszkriminációval kapcsolatos panaszra. Például, ha valakit azért bocsátottak el vagy azért nem léptettek elő, mert diszkriminációs panaszt nyújtott be a felettesei ellen.

Az uniós polgárokkal szembeni megkülönböztetés jogi tilalma olyan jogi normákat tartalmaz, mint az egyenlő bánásmód elve, és lényegében kimondja:

- A kor, a nem, a fogyatékoság, az etnikai vagy faji származás, a vallás vagy meggyőződés, illetve a szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés az EU egész területén tilos mind a köz-, mind a magánszektorban.
- Ennek megfelelően uniós állampolgárként Önt a foglalkoztatási jogok, a szociális juttatások és az állami foglalkoztatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés tekintetében ugyanolyan elbánásban kell részesíteni, mint az érintett ország állampolgárságával rendelkező kollégáit.

1

2

3

Ha Önt hátrányos megkülönböztetés érte, több nemzeti szervhez is fordulhat. Ezek közé tartozik a **konföderáció nemzeti egyenlőségi szerve (1)**. Hasonlóképpen, segítségért és tanácsért olyan szervezetekhez is fordulhat, mint a szakszervezetek, nem kormányzati szervezetek és ügyvédek.

Az **Európai Bizottság weboldalán keresztül (2)** panaszt is tehet, ha az uniós jogokkal kapcsolatos problémákat szeretne megoldani egy hatósággal. Ezt az uniós jog megsértésének bejelentésére szolgáló **panasztételi űrlapon (3)** teheti meg.

KAPCSOLATTARTÁSI PONTOK ÉS TANÁCSADÁS A HELYSZÍNEEN

Diszkrimináció esetén a szász-anhalti diszkriminációellenes ügynökség áll az Ön rendelkezésére. Ez a központi és független kapcsolattartási és tanácsadási pont azon emberek számára, akik az élet különböző területein hátrányos helyzetbe kerültek. A Diszkriminációellenes Ügynökség szakképzett tanácsadást és támogatást nyújt azoknak az embereknek, akiket a következők alapján diszkrimináltak

- etnikai származás
- nemi hovatartozás
- vallás vagy meggyőződés
- fogyatékoság
- kor
- szexuális identitás

hátrányos megkülönböztetésben részesültek.

A Diszkriminációellenes Iroda meghallgatja a tanácsot kérő személyt, és vele együtt keresi a lehetséges megoldásokat, valamint elkíséri a további lépésekben. A tanácsadás ingyenes és bizalmas.

Kontakt: <https://demokratie.sachsen-anhalt.de/zusammenhalt-durch-teilhabe/antidiskriminierungsstelle/>

Migrationsberatung für erwachsene Zuwanderinnen und Zuwanderer (MBE)

Jugendmigrationsdienste (JMD)

TÁJÉKOZTATÓ ANYAGOK ÉS PORTÁLOK

Ausgeschlossen oder privilegiert?

Zur aufenthalts- und sozialrechtlichen Situation von Unionsbürger*innen und ihren Familienangehörigen

RICHTLINIE 2014/54/EU DES EUROPÄISCHEN PARLAMENTS UND DES RATES vom 16. April 2014 über Maßnahmen zur Erleichterung der Ausübung der Rechte, die Arbeitnehmern im Rahmen der Freizügigkeit zustehen